

**Bruxelles, 18. studenoga 2024.
(OR. en)**

15816/24

**CONUN 231
ONU 133
DEVGEN 185
ACP 124
COAFR 409
COASI 187
COEST 663
CLIMA 414
COLAC 159**

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Na datum:	18. studenoga 2024.
Za:	Delegacije
Predmet:	Zaključci Vijeća o neobalnim zemljama u razvoju – (zaključci Vijeća – 18. studenoga 2024.)

Za delegacije se u Prilogu nalaze Zaključci Vijeća o neobalnim zemljama u razvoju, koje je Vijeće usvojilo na 4058. sastanku održanome 18. studenoga 2024.

Zaključci Vijeća o neobalnim zemljama u razvoju

1. Europska unija (EU) i njezine države članice pozdravljaju 3. konferenciju UN-a o neobalnim zemljama u razvoju¹, koja će se održati od 10. do 13. prosinca 2024. u Gaboroneu (Bocvana). Temom „Poticanje napretka putem partnerstava” naglašava se važnost zajedničkog djelovanja za održivi razvoj. Ta konferencija jedinstvena je prilika, koja se pruža jednom u deset godina, za oblikovanje novog i ambicioznog okvira za neobalne zemlje u razvoju, rješavanje aktualnih izazova, izgradnju otpornosti na buduće šokove i ubrzavanje provedbe ciljeva održivog razvoja.
2. EU aktivno jača svoje partnerstvo s neobalnim zemljama u razvoju na bilateralnoj razini i putem regionalnih angažmana, kao i na globalnoj razini. EU je u potpunosti predan daljnjem širenju suradnje sa Skupinom neobalnih zemalja u razvoju i njezinim predsjedništvom, na čijem je čelu trenutačno Bocvana.
3. Skupina od 32 neobalne zemlje u razvoju obuhvaća oko 570 milijuna stanovnika, a te su zemlje smještene u različitim dijelovima Afrike, Azije, Europe i Južne Amerike. Svaka od njih pred sobom ima jedinstvene mogućnosti i izazove. Nedostatak izravnog pristupa otvorenom moru, posebno u kombinaciji sa zemljopisnom udaljenošću, uzrokuje niz problema za globalnu integraciju i trgovinu. To uključuje prepreke prijevozu i komunikaciji, velike udaljenosti od glavnih tržišta i složene postupke provoza. Oslanjanje na provoz kroz susjedne zemlje stvara dodatani pritisak u pogledu infrastrukture i dovodi do većih troškova u vezi s robom. Sve to može dodatno otežati pristup međunarodnom financiranju i ulaganjima.
4. U rujnu 2023. države članice UN-a okupile su se kako bi ponovno potvrdile svoju „predanost učinkovitoj provedbi Programa 2030. i njegovih ciljeva održivog razvoja te poštovanju svih načela sadržanih u njemu”.

¹ Afganistan, Armenija, Azerbajdžan, Bocvana, Burkina Faso, Burundi, Butan, Čad, Esvatini, Etiopija, Južni Sudan, Kazahstan, Kirgiska Republika, Laoska Narodna Demokratska Republika, Lesoto, Malavi, Mali, Mongolija, Nepal, Niger, Paragvaj, Republika Moldova, Ruanda, Sjeverna Makedonija, Srednjoafrička Republika, Tadžikistan, Turkmenistan, Uganda, Uzbekistan, Višenacionalna Država Bolivija, Zambija, Zimbabve.

5. EU pozdravlja tu ponovno potvrđenu globalnu predanost oživljavanju multilateralnog sustava i bržem ostvarivanju ciljeva održivog razvoja, koji su u središtu Pakta za budućnost donesenog u rujnu 2024. Slažemo se s time da se neobalne zemlje u razvoju nalaze u specifičnoj situaciji i da im je potrebna pomoć u provedbi Programa 2030.
6. EU predano podupire rad u tu svrhu i prepoznaje potrebu za obvezama usmjerenima na djelovanje u cilju osnaživanja neobalnih zemalja u razvoju kako bi se ubrzalo postizanje ciljeva održivog razvoja, prevladali postojeći izazovi i ojačala otpornost na buduće šokove. EU naglašava važnost formuliranja i provedbe konkretnih prioriteta kojima se u obzir uzimaju različite potrebe neobalnih zemalja u razvoju, u skladu s našom predanošću tome da nitko ne bude zaboravljen u ostvarivanju ciljeva održivog razvoja.
7. Programom djelovanja iz Beča iz 2014. pružen je jasan okvir putem šest prioriteta područja: tranzitne politike; razvoja infrastrukture; trgovine i olakšavanja trgovine; regionalne integracije i suradnje; strukturne gospodarske preobrazbe i načina provedbe. Potrebno je pojačati napore za ostvarenje ambicija Programa djelovanja iz Beča, osobito kao odgovor na nazadovanje povezano s pandemijom bolesti COVID-19, geopolitičkim napetostima, sukobima, klimatskim promjenama, nesigurnošću opskrbe hranom i prehranom te nepovoljnim globalnim gospodarskim uvjetima. EU sa zanimanjem očekuje suradnju s neobalnim zemljama u razvoju na provedbi prioriteta koje treba utvrditi u Gaboroneu.
8. EU pozdravlja rezoluciju koju je Opća skupština UN-a usvojila 21. prosinca 2020. na temu „Četverogodišnje sveobuhvatno preispitivanje politike operativnih aktivnosti za razvoj sustava Ujedinjenih naroda”, u kojoj se spominje potreba da se u razvojnom sustavu UN-a poveća potpora neobalnim zemljama u razvoju. EU također pozdravlja predloženi globalni indeks višedimenzionalnog siromaštva.

9. EU se zalaže za pojačanu regionalnu suradnju i integraciju kojima bi se pružila potpora neobalnim zemljama u razvoju da prevladaju zemljopisna ograničenja i poboljšaju svoj pristup međunarodnim tržištima, među ostalim u pogledu infrastrukture, digitalne transformacije i poboljšanja inovacijskih ekosustava. Putem posebne inicijative Tima Europa EU i njegove države članice osobito podupiru kontinentalno područje slobodne trgovine u Africi, koje je velik transformativni potencijal za zemlje u regiji, posebno neobalne zemlje u razvoju. EU prepoznaje da su za jačanje gospodarske integracije i otpornosti neobalnih zemalja u razvoju, uz razvoj infrastrukture kao što su azijska mreža autocesta i transazijska željeznička mreža, potrebna ulaganja u čiste, obnovljive i digitalne tehnologije. Usklađivanje trgovinskih pravila od presudne je važnosti i pomoći će neobalnim zemljama u razvoju da pojednostavne propise i administrativne postupke kako bi se osigurala trgovina osnovnim potrepštinama i zajamčili brži i transparentniji trgovinski postupci, čime će se zaštititi javni interesi.
10. EU i njegove države članice obvezali su se na konstruktivnu ulogu prije, tijekom i nakon 3. konferencije o neobalnim zemljama u razvoju u pogledu niza prioriteta utvrđenih u nacrtu programa djelovanja. U tu je svrhu EU spreman surađivati s partnerima kao što su Međunarodna skupina za strateško promišljanje za neobalne zemlje u razvoju i UN-OHRLLS (Ured visokog predstavnika Ujedinjenih naroda za najmanje razvijene zemlje, neobalne zemlje u razvoju i male otočne države u razvoju).
11. EU ističe transformativni potencijal energije iz obnovljivih izvora, uključujući solarnu energiju, energiju vjetra i vodik. Ti izvori nude održiva rješenja za potrebe neobalnih zemalja u razvoju i velike mogućnosti za razvoj digitalnih i poduzetničkih vještina kako bi se unaprijedilo otvaranje radnih mjesta u zelenim lancima vrijednosti te digitalne vještine radi poboljšanja povezivosti.

12. EU je predan bliskoj suradnji s partnerima kako bi se ubrzala zelena tranzicija, ostvarile koristi od nje i poduprla provedba globalnih obveza. EU i njegove države članice nastavit će jačati suradnju s partnerima u razvoju i provedbi ambicioznih nacionalno utvrđenih doprinosa kojima se učinkovito odgovara na obveze preuzete u okviru globalnog pregleda stanja, uključujući prestanak uporabe fosilnih goriva na pošten, uredan i pravedan način te izradu nacionalnih planova prilagodbe radi povećanja kapaciteta za prilagodbu, jačanja otpornosti i smanjenja ranjivosti.
13. EU se zalaže za premošćivanje digitalnog jaza u neobalnim zemljama u razvoju podupiranjem programa digitalne pismenosti, poboljšanjem digitalne infrastrukture i olakšavanjem pristupa informacijskim i komunikacijskim tehnologijama. Digitalne tehnologije nude velike mogućnosti za preobrazbu obrazovnih, zdravstvenih i socijalnih sustava te za jačanje institucija. EU naglašava važnost prikupljanja pouzdanih i raščlanjenih podataka te njihove analize kako bi se bolje razumjele specifične potrebe neobalnih zemalja u razvoju, čime bi se omogućile usmjerene i učinkovitije intervencije politika.
14. EU i njegove države članice podupiru aktualne napore za reformu međunarodne financijske strukture i multilateralnih razvojnih banaka na temelju „Pariškog pakta za ljude i planet” i programa iz Bridgetowna 2.0. EU i njegove države članice pozdravljaju snažnu predanost u vezi s tim u okviru Pakta za budućnost. EU će se konstruktivno angažirati i surađivati s partnerima na postizanju bitnog napretka u tom pogledu na 4. međunarodnoj konferenciji o financiranju razvoja, koja će se 2025. održati u Španjolskoj.
15. Cilj mora biti da se u okviru globalnih nastojanja mobiliziraju potrebna sredstva iz svih izvora za potpunu i ubranu provedbu Programa 2030. i Pariškog sporazuma, uključujući povećanje likvidnosti i optimalno iskorištavanje ograničenog povlaštenog financiranja. Rješavanje globalnih izazova i nejednakosti na bolji način te zaštita globalnih javnih dobara u zajedničkom su interesu kako bi se osiguralo da nijedna zemlja ne mora birati između borbe protiv siromaštva i borbe za planet. U tom pogledu EU i njegove države članice podupiru razvoj inovativnih financijskih instrumenata kao što su klauzule o dugovanju u vezi s otpornošću na klimatske promjene za najranjivije zemlje.

16. EU je već dugo partner neobalnih zemalja u razvoju. Prema najnovijim dostupnim podacima EU je 2022. dodijelio sredstva za službenu razvojnu pomoć neobalnim zemljama u razvoju u iznosu od 10,6 milijardi EUR. Tijekom posljednjih šest godina Europska investicijska banka financirala je projekte u neobalnim zemljama u razvoju u vrijednosti većoj od 3 milijarde EUR. Ti su projekti usmjereni na poboljšanje životnih uvjeta i unapređenje mogućnosti u 24 od 32 neobalne zemlje u razvoju, čime im se pruža potpora u postizanju ciljeva održivog razvoja. Države članice EU-a pružaju vlastitu pomoć, koja nije uključena u navedene brojke.
17. U okviru svoje strategije Global Gateway EU surađuje s neobalnim zemljama u razvoju u pogledu ulaganja u digitalizaciju, klimu i energetiku, promet, zdravstvo, obrazovanje i istraživanje. EU financira odabrane strateške vodeće projekte od kojih koristi imaju neobalne zemlje u razvoju, kao što je projekt koridora Lobito, koji uključuje postavljanje stotina kilometara željezničke pruge, od pokrajine Copperbelt u DR Kongu i Zambiji do postojeće pruge u susjednoj Angoli. U srednjoj Aziji dvije vodeće inicijative Tima Europa, odnosno inicijative za digitalnu povezivost te energiju, vodu i klimatske promjene, doprinijet će povećanju povezanosti i regionalne integracije. Na Forumu ulagača za prometnu povezanost EU-a i srednje Azije održanom u siječnju 2024. EU je s čelnicima srednje Azije postigao dogovor o pokretanju razvoja brze trase transkapijskog prometnog koridora, kojim se osigurava brza ruta između Europe i srednje Azije. EU podupire i niz neobalnih zemalja u razvoju u cijelom pojasu Sudan-Sahel svojom ključnom obvezom preuzetom u vezi s inicijativom Veliki zeleni zid, među ostalim u okviru akceleratora inicijative Veliki zeleni zid. Taj angažman pomaže u stvaranju mozaika zelenih i produktivnih krajolika kako bi se povećala sigurnost opskrbe hranom i otpornost, profitabilnost i održivost sredstava za život u ruralnim područjima u cijeloj regiji.
18. Nadalje, EU nastoji osigurati da se javna sredstva mogu iskoristiti i za poticanje ulaganja privatnog sektora u popunjavanje globalnog manjka sredstava za ulaganja u infrastrukturu. Iskorištavanje ulagačkih kapaciteta privatnog sektora strateški je prioritet koji se nastoji postići poboljšanjem poslovnog okruženja i ulagačke klime, uklanjanjem tehničkih prepreka trgovini, osiguravanjem jednakih uvjeta i upotrebom financijskih alata za privlačenje sredstava. Zahvaljujući tom okviru djelovanja Europski fond za održivi razvoj plus (EFOR+) pruža jamstva ulagačima iz privatnog sektora putem institucija za financiranje razvoja.

19. Novi sporazum o partnerstvu između EU-a i njegovih država članica i članica Organizacije afričkih, karipskih i pacifičkih država, potpisan u studenome 2023., privremeno se primjenjuje od 1. siječnja 2024. U njemu se utvrđuje niz ključnih zajedničkih načela: ljudska prava, demokracija, mir i sigurnost, ljudski i društveni razvoj, klimatske promjene i okoliš te migracije i mobilnost. Sporazumi o gospodarskom partnerstvu koje je EU potpisao s partnerima pozitivno su utjecali na gospodarstva dotičnih zemalja. EU sa zadovoljstvom očekuje razvoj sveobuhvatnog odnosa s neobalnim zemljama u razvoju unutar tog okvira.
20. Što se tiče budućnosti, EU je predan jačanju partnerstva s neobalnim zemljama u razvoju putem suradnje i dijaloga, tehničke pomoći i potpore razvoju kapaciteta. U skladu s ishodima Sastanka na vrhu o budućnosti održanog 2024. i Sastanka na vrhu o ciljevima održivog razvoja održanog 2023. te očekujući sa zanimanjem ishod 3. konferencije o neobalnim zemljama u razvoju, postoji zajednički interes da se na 4. konferenciji o financiranju razvoja kao jedan od prioriteta razmotre specifične potrebe neobalnih zemalja u razvoju.
21. EU sa zanimanjem očekuje rezultate 3. konferencije o neobalnim zemljama u razvoju i sljedeći program djelovanja za neobalne zemlje u razvoju, koji bi trebao biti donesen na konferenciji uz sudjelovanje svih relevantnih dionika, uključujući civilno društvo, privatni sektor, akademsku zajednicu i mlade. Spremni smo doprinijeti provedbi programa djelovanja u prioritetnim područjima kao što su klimatske promjene, strukturna preobrazba, olakšavanje trgovine i povezivost te lakši pristup financiranju i ulaganjima u području klime i razvoja.
-